

Voorloopig en Eindverslag over wetsontwerp n°. 25.

commissie. Ook wenschte men ingelicht te worden over de taak der commissie van toezicht, welke leden o.a. opsporingsbevoegdheid krachtens art. 16 zullen verkrijgen.

Artikelen.

Art. 1. Eenige leden achtten de redactie van den aanhef van dit artikel, luidende: „Het is verboden het geven in het openbaar van bioscoopvoorstellingen te ondernemen, tenzij”, enz., niet fraai. Bedoeld wordt vermoedelijk, dat het ondernemen van openbare bioscoopvoorstellingen verboden is, tenzij, enz.

Art. 4. De vraag rijst: kunnen voorstellingen voor volwassenen worden verboden?

Volgens sommige leden wel. Indien eenvoudig een verbod wordt uitgevaardigd zonder meer, dan zijn er geen voorschriften en is er dus niets, wat in strijd zoude kunnen zijn met het tweede lid van dit artikel.

Men zoude de bepaling van art. 3 te hulp moeten roepen en misschien nog niet tot de conclusie komen, dat een algemeen verbod voor volwassenen verboden is; dit alles is onduidelijk.

Art. 5, derde lid. Wie zijn rechtverkrigenden? de erfgenamen, een koper, de houder van een overgedragen vergunning (in de veronderstelling, dat het overdragen eener vergunning mogelijk is). Welk recht wordt overgedragen?

Art. 9, eerste lid. Krachtens deze bepaling kunnen gestelde eischen van veiligheid, gezondheid en zedelijkheid worden gewijzigd. Voor den filmvertoon kan dit gelijk staan met een algeheel verbod. En toch kan dit gebeuren, zonder dat de betrokkene wordt gehoord, terwijl dit bij schorsing en intrekking op grond van artt. 11 en 12 wel het geval is. Gevraagd werd, of dit wel juist is.

Art. 15. Wie benoemt de Centrale Commissie? Wie betaalt haar? Kan als gevolg van art. 15 een post op de gewone begroting worden gebracht en tot welk bedrag? Het te betalen recht kon wel te gering blijken voor betaling der kosten van administratie en toezicht; en buitendien, die opbrengst komt, zonder meer, aan het Rijk.

Gewezen werd op het gewicht van den inhoud van de krachtens dit artikel en art. 18, *tweede lid*, uit te vaardigen algemeen maatregel van bestuur.

Art. 19. Met verwijzing naar hetgeen hieromtrent reeds onder § 4 is te berde gebracht, werd nog gevraagd waartoe deze bepaling dient. De burgemeester kan in geval van vrees voor stoornis van de openbare orde ook nu reeds vertooningen verbieden. De reden dezer bepaling werd niet duidelijk geacht.

Art. 26, in verband met artt. 20 en 21. Is het wel toelaatbaar, dat een vertegenwoordiger van instellingen of vereenigingen — vermoedelijk door het bestuur der instellingen of vereenigingen aangewezen (hoe de benoeming of aanwijzing moet geschieden is nergens te vinden) — erkend volgens art. 20, toezicht uitoefent, dus als politie optreedt? Ook deze vertegenwoordiger kan de film in beslag nemen, zelfs tijdens de uitvoering.

Aldus vastgesteld den 5den December 1925.

SLOTEMAKER DE BRUINE,
BRIËT.
HAAZEVOET.
HAFFMANS.
VAN DEN BERGH.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS
over het ontwerp van wet tot bestrijding van de zedelijke
en maatschappelijke gevaren van de bioscoop. (25)

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

Algemeene beschouwingen.

§ 1. In de eenstemmigheid, die blijkens het Voorloopig Verslag heerschte over de waarde van de wetenschappelijke en natuurfilms en over het bewonderenswaardige van de techniek der filmkunst, wordt door ondergeteekenden gedeeld.

Dat het oordeel over de kunstwaarde van gefilmde romans en toneelstukken zeer verschillend was, komt hun begrijpelijk voor. Immers die kunstwaarde zelve is zeer uiteenlopend. Er zijn romans van ontroerenden inhoud, die in den verfilmden vorm al hun waarde hebben verloren. Daarentegen zijn er ook, bij welke het tegendeel het geval is. Het oordeel zal dus veelzins afhangen van de stukken, die men gezien heeft. Ten deele ook van de vraag, of men ze te voren in lectuurvorm heeft genoten. Is dit laatste het geval, dan laat de filmvertooning in den regel onbevredigd. Afgezien van andere factoren werkt daarbij een soortgelijke oorzaak als waarom een vertaald boek zelden den indruk maakt van het oorspronkelijke. Het fijne uitbeeldingsvermogen van den auteur, en het aroma dat het werk aan hem dankt, gaan door reproductie gewoonlijk verloren.

Met den wensch, dat alnog een procédé mocht worden uitgevonden, waardoor de bewegingen der filmbeelden meer overkomstig het normaal bewegingstempo worden weergegeven, kan worden ingestemd.

§ 2. Het is den ondergeteekenden aangenaam te vernemen, dat vele leden zich met het wetsontwerp konden vereenigen.

Zij vleien zich met de hoop, dat ook andere leden, die voorshands tegen het ontwerp bedenking hadden, hun oordeel nader zullen willen toetsen.

Deze leden wezen er op, dat „het in de considerans juist omschreven doel, dat maatregelen dienen te worden getroffen ter bestrijding van de zedelijke en maatschappelijke gevaren van de bioscoop”, „niet in zich sluit het bestrijden van bioscoopvoorstellingen op zich zelf”. Met deze opmerking kan volledige instemming worden betuigd. Het zal intusschen aan de aandacht niet ontgaan, dat het ontwerp zich angstvallig onthoudt van het bestrijden van bioscoopvoorstellingen op zich zelf. Het doet niets dan maatregelen treffen ter bestrijding van de zedelijke en maatschappelijke gevaren der bioscoop. Die gevaren bestaan óók voor volwassenen. Zoo de hierbedoelde leden meenen, dat volwassenen, „behoudens wanneer voorstellingen in strijd zouden zijn met de openbare orde en de goede zeden”, moeten worden vrijgelaten in de keuze hunner ontspanning en genoegens, dan kan ook die opmerking worden beaamd; de inhoud van het ontwerp is dan ook met dezen wensch in overeenstemming. Reeds hieruit volgt, dat de meening, als zou de keuring voor volwassenen onvermijdelijk een politieke tegenstelling in het leven geroepen hebben, onjuist is. Het voorbehoud, dat de bedoelde leden maken bij hun „vrijlating” van de keus der volwassenen, is óók het voorbehoud van het ontwerp. Niet te verwonderen valt dan ook, dat de Staatscommissie, die het ontwerp heeft voorbereid en die voor de helft uit politieke tegenstanders van het tegenwoordig Kabinet bestond, de keuring voor volwassenen eenstemmig heeft aanvaard.

De opmerking, dat voor de bescherming tegen de zedelijke en maatschappelijke gevaren de medewerking wordt ingeroepen van de Gemeenteraden, de Colleges van Burgemeester en Wet-houders, de Burgemeesters, een Centrale Commissie voor de keuring, plaatselijke Commissiën van toezicht, en instellingen tot het tegengaan van de bioscoopgefahren, — welke „omvangrijke voogdij” dan „overbodig en schadelijk” genoemd wordt —

getuigt niet van een volkomen onbevangen kennisname van de strekking van het ontwerp.

Met hetzelfde recht zou kunnen gezegd worden, dat voor de bescherming, die de drankwet beoogt, de medewerking wordt ingeroepen van de Kroon, de Colleges van Gedeputeerde Staten, de Commissarissen der Koningin, de Gemeenteraden, de Colleges van Burgemeester en Wethouders, de Burgemeesters, en de „ééne of meer Commissies van meerderjarige ingezetenen” van artikel 49.

In sommige artikelen der genoemde wet — men zie o.a. artikel 5, lid 1, en artikel 16, lid 2 — worden van de bovenvermelde autoriteiten zelfs vier tegelijk tot medewerking geroepen.

De grief zou, tegen de Drankwet aangevoerd, onbillijk zijn. Zij is het ook hier.

De veelheid der medewerkers wijst niet op een overmaat van voorgedij, maar is uiting van een doeltreffende en staatsrechtelijk-juiste verdeling der taak.

Alleen de *Centrale Commissie* wordt door het ontwerp belast met de keuring van films. Ten einde den strafrechter zooveel doenlijk buiten de zaak te houden en het vertoonen van niet-goedgekeurde films slechts door een administratiefrechtelijke sanctie te treffen, wordt het vergunningsstelsel ingevoerd. Daarvoor is de medewerking van *Burgemeester en Wethouders* noodig. De bevoegdheid, die in artikel 19 aan den *Burgemeester* wordt toegekend, is geen andere dan die hij reeds heeft krachtens het bestaande artikel 188 der Gemeentewet en die op één punt ook na de invoering der centrale keuring moest gehandhaafd blijven. De plaatselijke *Commissiën van toezicht* dragen slechts een adviseerend karakter en hebben geen eigen zeggenschap; zij zijn te vergelijken met soortgelijke commissies voor het onderwijs en andere aangelegenheden. De particuliere *instellingen* of vereenigingen missen elk dwingend gezag; zij hebben slechts beteekenis voor wie zich aan hun uitspraken wil onderwerpen; wat de wet doet is niet anders dan het publiek beschermen tegen misbruik van hun merk, m. a. w. ook op dit gebied er tegen waken, dat margarine voor boter verkocht wordt. De *gemeenteraad* eindelijk zal aanvullende voorschriften mogen maken, evenals daartoe gelegenheid gelaten is in de Drankwet, de Hinderwet en andere wetten.

Het komt dan ook voor, dat, moge hier al in zeker opzicht van „schromelijke overdrijving” sprake zijn, deze niet in het wetsontwerp gelegen is.

De vrees wordt geuit in het Voorloopig Verslag, dat de rechtsonzekerheid zal worden bevorderd door het ontbreken van elke definitie van het onderwerp, door het verbinden van ernstige rechtsgevolgen aan louter subjectieve gevoelens van de autoriteiten (artt. 3, 1°, en 12, 1°) en door de rechtsvragen, welke door de verhouding, waarin deze wet zal staan tot de gemeentewet, worden opgeworpen.

Welk begrip in het ontwerp voorkomt, dat een nadere definitie zou vereischen, wordt niet meegedeeld. Voorshands wil het ondergeteekenden dan ook voorkomen, dat geen termen gebruikt zijn, die niet door het spraakgebruik eene voldoende reële en omlijnde beteekenis hebben verkregen.

Dat de bevoegdheid van art. 3, 1°, en art. 12, 1°, met beleid en rechtvaardigheid zal worden gehanteerd, wordt gewaarborgd door het beroep, dat in elk dier beide gevallen aan den belanghebbende is toegekend op Gedeputeerde Staten.

Op de verhouding, waarin de bepalingen der nieuwe wet zullen staan tot die van de gemeentewet, wordt in § 4 dezer Memorie teruggekomen.

De bedenking van die leden, die in het toezicht op de bioscoop ten aanzien van volwassenen zagen een „begin van censuur, welke eenmaal bestaande wel eens zou kunnen leiden tot tooneelcensuur”, berust op een misverstand. De tooneelcensuur bestaat reeds, en heeft nooit ander onheil gesticht dan dat hier of daar in een enkele gemeente wel eens stukken verboden zijn die niet volgens ieders meening dat verbod verdienden en die dan ook elders opgevoerd werden. Het bestaande artikel 188 der

gemeentewet, dat basis was voor die tooneelcensuur, was dit tevens voor de censuur op de bioscopen. De intenser werking, die van deze laatste op het gemoeds- en gedachtenleven der toeschouwers uitgaat, heeft er toe geleid, dat in vele gemeenten de bioscoopcensuur tot krachtiger ontplooiing kwam dan die op het tooneel. Plaatselijke adviescommissies stonden daarbij den burgemeester terzijde. Haar taak was gewoonlijk in de eerste plaats gericht op het keuren voor jeugdigen van jaren, doch veelal hadden zij de opdracht om, zoo bij die keuring bleek van iets dat ontoelaatbaar was ook voor volwassenen, den burgemeester te waarschuwen. Deze verschillende bioscoopcommissies zijn er allengs toe gebracht, met elkaar in verbinding te treden, ten einde door onderling beraad en uitwisseling van ervaring tot zekere constante normen te komen. M. a. w. het zuiver-plaatselijk keuringssysteem bevredigde haar op den duur niet. Vandaar de drang naar een centrale keuring, die de warmste voorstanders vond onder hen die op hun geïsoleerden post tot dusver het werk voor eigen omgeving gedaan hadden. Langs die lijn is dit wetsontwerp gegroeid. Het schept dus niet een nieuwe censuur, die besmettingsgevaar in het leven roept voor het tooneel; maar het bevat een juistere en meer doeltreffende regeling van wat allengs op het gebied van het bioscoopwezen uit de aloude tooneelcensuur voortgekomen was.

Dat „het toezicht op pornografische lectuur al geleid heeft tot het trachten onderdrukken van letterkundige werken die niet pornografisch zijn”, is een bewijs, dat het repressieve toezicht van de strafwet evenzeer tot sporadische critiek kan aanleiding geven als een preventief toezicht.

Van de bevoegdheid tot gemeentelijke nakeuring zal vermoedelijk slechts in een klein deel der gemeenten gebruik worden gemaakt. Dat zij bestaat, heeft voor degenen, die vreezen voor een beïnvloeding van de centrale keuring door bekrompen opvattingen die hier of daar mochten bestaan, het onmiskenbare voordeel, dat die opvattingen nu bij de centrale keuring zonder bezwaar buiten de rekening kunnen worden gelaten. Het is deze werking van de gemeentelijke nakeuring, waardoor ondervangen wordt het bezwaar, dat op 14 Februari 1923 door het lid der Tweede Kamer den heer Vliegen tegen het destijds aanhangig ontwerp — waarin de gemeentelijke nakeuring nog niet voorkwam — werd aangevoerd en dat aldus luidde: „Omdat men te doen heeft met een zeer uiteenlopend publiek, waarvoor die films moeten gelden, — zij moeten gelden voor de kleinste plaatsen, waar één of tweemaal per jaar een reizende bioscoop komt, voor steden, waar een geregeld bioscoopbedrijf bestaat, voor streken met zeer orthodoxe opvattingen op het gebied van de zedelijkheid en voor streken met meer vrije opvattingen op dit gebied — zal men zich allicht securiteitshalve bij de engste opvattingen aansluiten, omdat men anders toch uit dezen of genen hoek van het land protesten krijgt, dat dergelijke films zijn toegelaten.” Voor een dergelijke vrees is, nu de gemeentelijke nakeuring is opgenomen, alle grond vervallen.

Het is overigens een gewone figuur, dat aan een gemeente, die iets verder wil gaan dan de wet in de beveiliging van een bepaald belang, onder de noodige waarborgen de bevoegdheid daartoe gegeven wordt. Op dit punt moge de aandacht gevestigd worden op de artikelen 6, 7 en 35 van de Drankwet. Zij loopen parallel aan artikel 4 van het onderhavige ontwerp.

Een verbod van bioscoopbezoek voor alle jeugdige personen zou verder gaan dan de bestrijding van de zedelijke en maatschappelijke gevaren van de bioscoop, welke het doel is van het wetsontwerp. Een persoonlijk ongunstig oordeel over alle filmvertooningen valt te eerbiedigen, maar kan evenmin voor den wetgever een reden tot een algeheel verbod zijn als b.v. een persoonlijk ongunstig oordeel over het verzekeringswezen zou kunnen leiden tot een verbod om zich te verzekeren.

Dat de aanduiding „niet toegankelijk voor personen beneden 18 jaar” eene aansporing tot bioscoopbezoek kan zijn voor die personen die door „pikante” vertooningen worden aangelokt, is juist. Mede daarom is een centrale keuring voor volwassenen in hooge mate gewenscht naast de voorgestelde jeugdbescher-

ming. Bij gemis van haar zou het gevreesde nadeel zich ongetwijfeld doen gevoelen.

Ondergeteekenden meenen op de bovenaangegeven gronden, dat het voorgestelde ontwerp inderdaad als een nationale wet, waartoe alle partijen hebben meegewerkt, had kunnen tot stand komen. Zij zouden zich verheugen, wanneer dit resultaat door de behandeling van het ontwerp in de Eerste Kamer alsnog tot zekere hoogte zou kunnen worden bereikt.

§ 3. De verordening te Leiden is eene dier gewaardeerde plaatselijke regelingen, waaruit het wetsontwerp is gegroeid. Zooals reeds boven in § 2 dezer Memorie is uiteengezet, bevredigde het systeem van veelvoudige keuring echter op den duur niet en zochten de gemeentelijke keuringscommissies, die den Burgemeester plegen te adviseeren, allengs contact, ten einde door onderling beraad en uitwisseling van ervaring tot zekere vaststaande opvattingen te komen. Vandaar het zich baanbrekend streven naar een centrale regeling. Deze laatste werd temeer noodig, wijl niet alle gemeenten in deze materie een gelijken vooruitstrevenden geest bleken te bezitten als Leiden.

§ 4. Voorzover de regeling van het bioscoopwezen door deze wet tot Rijksbelang zal worden gemaakt, zullen plaatselijke verordeningen nog slechts toelaatbaar zijn, in zover de wet zelve, in artikel 4, daartoe de bevoegdheid verleent.

Omtrent het verband tusschen artikel 188, lid 2 der Gemeentewet en artikel 19 van het onderhavige ontwerp moge verwezen worden naar de Memorie van Toelichting van de Staatscommissie, ongewijzigd overgenomen in de Memorie van Toelichting van het eerste Regeeringsontwerp, inzonderheid naar deze woorden: „Of de inhoud eener film op zichzelf genomen in strijd is met de openbare orde of de goede zeden, heeft bij aanneming van dit wetsontwerp de burgemeester niet meer uit te maken. Dit wordt dan voortaan beslist door de centrale keuringscommissie. Evenwel is het zeer goed mogelijk, dat een film, wier inhoud geenszins tegen de openbare orde ingaat, bij vertooning in een bepaalde plaats verstoring van de openbare orde *ten gevolge* zou hebben. De woorden „openbare orde” hebben dan echter in het laatste geval een zuiver *feitelijke* beteekenis, terwijl zij in de formule, welke aan de centrale commissie als criterium bij de keuring in de hand is gegeven, een *normatieve* zin hebben en dus in dit opzicht op dezelfde lijn staan met de „goede zeden”. Dat een film in een bepaalde plaats tot ordeverstoring zou kunnen leiden, zonder dat zijn inhoud in strijd is met de „openbare orde” in normatieve zin, kan natuurlijk, althans in het algemeen gesproken, voor de centrale commissie geen motief zijn over het geheele land de openbare vertooning van een dergelijke film te verbieden. Daarom dient den burgemeester de bevoegdheid te verblijven, hem in het eerste lid van dit artikel toegekend.”

Deze woorden werden geschreven ter toelichting van het toenmalige art. 18, 1e lid, gelijkkluidend aan het tegenwoordige artikel 19.

Dat de wet uitsluitend films betreft, is minder juist. Ook de zang-, dans- en voordrachtnummers, die ter afwisseling van filmvertooningen worden gegeven, vallen onder haar bereik. Met name volgt dit uit art. 7, n°. 2. De voormelde Memorie van Toelichting der Staatscommissie bevat hieromtrent: „De exploitatie van het bedrijf omvat ook het zgn. spectacle coupé en de explicatie. Wat het eerste betreft, er is op zichzelf genomen geen enkel bezwaar tegen, dat na het vertoonen van eenige films aan de oogen van het publiek een oogenblik rust gegund wordt door het doen optreden van zangers en voordragers. Intusschen wordt ook in het spectacle coupé thans veel geboden wat de grens van het toelaatbare overschrijdt”. Hiertegen te waken is mede de functie van art. 7, n°. 2, met de daaraan verbonden sanctie in de artikelen 10 en volgende.

Intusschen kan de plaatselijke overheid, door aan de vergunningen voorschriften te verbinden als gesteld in eene krachtens artikel 4 uitgevaardigde verordening, ook omtrent deze materie eene nadere voorziening treffen.

§ 5. De eerstondergeteekende kan uiteraard niet met volkomen zekerheid zeggen, waarom zijn ambtsvoorganger niet vóór de indiening van het eerste wetsontwerp het oordeel heeft ingewonnen van de gemeentelijke bioscoopcommissie te Amsterdam.

Hij vermoedt, dat dit niet geschied is omdat het ontwerp nagenoeg ongewijzigd werd overgenomen van een Staatscommissie, waarin vooraanstaande leden van gemeentelijke bioscoopcommissies zitting hadden, onder wie de voorzitter van de „Vereeniging van gemeentelijke en particuliere bioscoopcommissies in Nederland”, en welke Staatscommissie bovendien, blijkens de bladzijden 28 tot 46 van haar verslag, een groot heil deskundigen uit het geheele land heeft gehoord.

§ 6. Omtrent den zetel en het aantal leden der centrale commissie zal de Regeering zich beraden bij de voorbereiding van den in art. 15 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur. De commissie zal voor hare werkzaamheden gesplitst worden in een aantal subcommissies. De keuring zal waarschijnlijk kunnen geschieden door de subcommissie, tot welke de belanghebbende zich wendt, terwijl van de uitspraak dezer subcommissie dan beroep zal openstaan op de commissie in pleno.

De taak der plaatselijke commissie van toezicht is voor een belangrijk deel neergelegd in het ontwerp zelf (artt. 11 en 12). Vermoedelijk zal de gemeenteraad er ook prijs op stellen, haar oordeel te vernemen, alvorens een verordening vast te stellen als bedoeld in artikel 4.

Artikelen.

Art. 1. Het strafbare feit schijnt in de voorgestelde redactie scherper en nauwkeuriger omschreven te worden dan in die welke wordt aan de hand gedaan.

Art. 4. Het eerste lid zegt, dat bij verordening kan worden bepaald, dat vergunningen slechts met inachtneming van de in de verordening gestelde *voorschriften* zullen worden verleend.

Het tweede lid zegt, dat die voorschriften (behoudens een uitzondering) niet zullen mogen betreffen voorstellingen voor volwassenen.

Sommige leden concludeeren hieruit, dat voorstellingen voor volwassenen verboden kunnen worden. Immers bij zoodanig verbod „zijn er geen voorschriften” en is er dus niet iets, wat strijden kan met het tweede lid.

Vergeten wordt hierbij, dat, als er geen voorschriften zijn, er ook geen toepassing van het eerste lid is, hetwelk immers slechts tot het stellen van *voorschriften* machtigt.

Een verbod voor volwassenen is dan ook uitgesloten.

Art. 5, derde lid. Rechtverkrijgenden zijn allen, op wie naar burgerlijk recht de rechten van den vergunninghouder op het bedrijf zijn overgegaan. De vergunning wordt niet overgedragen; zij volgt krachtens dit artikel tijdelijk den overgang van het recht op het bedrijf.

Art. 9, eerste lid. De schorsing en de intrekking van de artikelen 11 en 12 zijn een straf, die uiteraard niet behoort te worden opgelegd zonder dat de betrokkene gehoord is, ook omdat het verzuim in verschillend licht kan worden gezien. De nieuw gestelde eischen van veiligheid, gezondheid en zedelijkheid daarentegen zullen gegrond zijn op buiten de persoon van den betrokkene liggende feiten als uitbreiding van het bedrijf, verandering der lokaliteit, enz. Tegen willekeurige behandeling van den betrokkene wordt gewaakt door het opengestelde beroep op Gedeputeerde Staten.

Art. 15. De benoeming van de leden der centrale commissie zal worden geregeld bij den ingevolge art. 15 uit te vaardigen algemeenen maatregel van bestuur. De commissie zal worden bekostigd uit 's Rijks kas, waartoe op de gewone begroting een post zal worden uitgetrokken, waarvan het bedrag nog niet is vastgesteld. Het te betalen recht wordt opgenomen onder de middelen. Indien het te gering blijkt voor bestrijding van de

kosten van administratie en toezicht, zal het verhoogd moeten worden.

Inderdaad zijn de krachtens dit artikel en artikel 18, lid 2, uit te vaardigen algemeene maatregelen van bestuur van gewicht, al behoort de beteekenis er van niet te worden overschat. De uitwerking, die in menige andere wet aan een algemeen bestuursmaatregel wordt overgelaten, is ongetwijfeld niet minder belangrijk.

Art. 19. Hieromtrent moge verwezen worden naar § 4 dezer Memorie.

Art. 26, in verband met artt. 20 en 21. De aanwijzing van de hierbedoelde personen kan aan de betrokken instelling of vereniging zelve worden overgelaten. Bezwaar schijnt er niet tegen te bestaan, dat zij met het in artikel 26, lid 2, en 28 bedoelde toezicht worden belast. Bedacht behoort te worden, dat dit toezicht zich niet zal uitstrekken over de naleving van alle artikelen van het ontwerp, maar alleen over die van de artikelen 21 en 22. Het toezicht van deze personen wordt derhalve aan geen enkelen bioscoopouder opgelegd; slechts indien en zoo lang hij dit wenscht, is hij er krachtens vrijen wil aan onderworpen.

*De Minister van Binnenlandsche
Zaken en Landbouw,*

DE GEER.

De Minister van Justitie,

J. SCHOKKING.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit antwoord aan de Vergadering haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld den 14den December 1925.

SLOTEMAKER DE BRUINE.
BRIËT.
HAAZEVOET.
HAFFMANS.
VAN DEN BERGH.

VOORLOOPIG VERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN
RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot aanvulling en verhooging van hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. (37)

Bij het afdelingsonderzoek van dit wetsontwerp werd door een der leden de vraag gesteld, om welke reden de post ad f 142 615,32, besteed voor aankoop en inrichting van Nederlandsche gezantschapsgebouwen, onder hoofdstuk X op de Staatsbegrooting voor het jaar 1924 is gebracht.

Naar aanleiding hiervan werd van andere zijde de opmerking gemaakt, dat genoemd bedrag van f 142 615,32 is begrepen in het totaal van f 162 886,14, genoemd in art. 103b, welke som het batig saldo van de Internationale Tentoonstelling te San Francisco in 1915 vertegenwoordigt. In de Memorie van Toelichting wordt te dezer zake verwezen naar het verslag van de Commissie voor de Staatsuitgaven, gedrukt onder n°. 377, 1, der Zitting 1923—1924 (Tweede Kamer), waaruit blijkt, dat het hier louter eene quaestie van boeking betreft. Tegenover de uitgaven, in de jaren 1913, 1914 en 1915 ten laste van het Xde hoofdstuk der Staatsbegrooting gedaan voor de Internationale Tentoonstelling te San Francisco in 1915, waren de daaruit voortvloeiende baten te stellen. Dit was evenwel niet geschied en het batig saldo ad f 162 886,14 had alreede op onregelmatige wijze zijne bestemming gekregen. Om de zaak nu weder zooveel mogelijk in het reine te brengen is deze post gebracht ten bate der middelen, en wel van het

dienstjaar 1924, om de eenvoudige reden, dat de vorige jaren reeds waren afgesloten.

Bij art. 177 werd er de aandacht op gevestigd, dat men, zooals in de Memorie van Toelichting wordt gezegd, in 1924 ingevolge de wet van 2 Mei 1921 (*Staatsblad* n°. 702) is begonnen met de uitreiking van insignes aan ziekenverplegenden. Het tweede lid van art. 6 dier wet schrijft intusschen voor, dat voor het diploma A en B afzonderlijke onderscheidingsteekenen worden uitgereikt, en blijkens het tweede lid van art. 1 geldt diploma A voor de gewone ziekenverpleging en diploma B voor de verpleging van zenuwzieken en krankzinnigen. In 1924 is dus een aanvang gemaakt met het uitreiken van onderscheidingsteekenen voor diploma A, maar niet voor diploma B. Daar bekend is, dat ook zij, die zenuwzieken en krankzinnigen verplegen, op prijs zouden stellen, dat evenzeer aan hen onderscheidingsteekenen ingevolge de wet worden uitgereikt, werd de vraag gesteld, waarom dit tot dusverre niet is geschied. De leden hier aan het woord zouden gaarne te dier zake eenigszins uitvoerig worden ingelicht.

Aldus vastgesteld den 20sten November 1925.

HEERKENS THIJSSSEN.
DOBBELMANN.
VAN LANSCHOT.
DE VEER.
W. FRANSEN.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS
over het ontwerp van wet tot aanvulling en verhooging van hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1924. (37)

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

De opmerking, in de 2de alinea van het Voorloopig Verslag gemaakt, geeft inderdaad weer hoe de opneming van den in de 1ste alinea bedoelden post dient te worden beschouwd en verklaard.

De opmerking, die bij artikel 177 is gemaakt ten aanzien van het insigne voor het diploma B, kan niet als juist worden erkend.

In 1924 en bijgevolg ook in 1925 is dat insigne wel uitgereikt aan hen, die dat verlangden. Vermits evenwel de krankzinnigenzorg behoort tot den werkkring van het Departement van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, heeft die uitreiking plaats gevonden vanwege dat Departement. De ondergeteekende kan dienaangaande geen nadere gegevens verstrekken.

*De Minister van Arbeid,
Handel en Nijverheid,*
KOOLEN.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit antwoord aan de Vergadering haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld den 7den December 1925.

HEERKENS THIJSSSEN.
DOBBELMANN.
VAN LANSCHOT.
DE VEER.
W. FRANSEN.